

ZAKON O TRGOVINI

I OPŠTE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom se uređuje trgovina, podela trgovine, uslovi za obavljanje trgovine, razvoj trgovine, zaštita tržišta, nepoštena tržišna utakmica, kao i nadzor.

Trgovina se vrši pod uslovima i na način uređen ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuju promet robe i usluga, kao i dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom.

Značenje pojedinih izraza

Član 2.

Pojedini izrazi u smislu ovog zakona imaju sledeće značenje:

- 1) **promet** – sve aktivnosti nabavke i prodaje robe i usluga na tržištu;
- 2) **tržište** – institucionalno uređeni odnosi između subjekata ponude i tražnje u cilju prometa robe i usluga;
- 3) **prodajni objekat** – prostor koji čini jedinstvenu fizičku, funkcionalnu i tehničko-tehnološku celinu, koji ima namenu ili mogućnost obavljanja trgovine, trajnog ili privremenog građevinskog karaktera, zatvorenog ili otvorenog tipa (prodajni plac, boks ili sl.);
- 4) **prodajno mesto** – mesto na kojem se obavlja trgovina u skladu sa propisima, i to prodajni objekat ili drugo mesto van prodajnog objekta na kojem je predviđeno, odobreno ili propisano obavljanje trgovine;
- 5) **stanovništvo** – fizička lica koja privremeno ili trajno borave na području Republike Srbije;
- 6) **poslovni kupac** – pravna lica i preduzetnici koji kupuju robu, odnosno usluge radi obavljanja svoje delatnosti;
- 7) **finalni kupac** – fizičko lice koje kupuje robu, odnosno uslugu, radi finalne potrošnje;
- 8) **finalna potrošnja** – korišćenje upotrebne vrednosti robe ili usluge, radi zadovoljavanja ličnih potreba potrošača, odnosno njegovog domaćinstva;
- 9) **konkurent** – trgovac koji na istom tržištu prodaje robu ili uslugu, koja je po svojim osobinama, nameni i ceni, zamenjiva sa robom ili uslugom drugog trgovca;
- 10) **stručni procenitelj** – sudski veštak ili stručna ustanova (institut, fakultet, stručna organizacija) koji poseduju odgovarajuća stručna znanja iz relevantne oblasti;
- 11) **kontrola** – radnje u postupku inspekcijskog nadzora koje se preduzimaju kod trgovca, u prodajnom objektu ili drugom mestu obavljanja trgovine;
- 12) **tržišni nadzor** - aktivnosti i mere koje sprovode državni organi i drugi imaoci javnih ovlašćenja, da bi obezbedili usaglašenost robe i usluga u prometu sa uslovima utvrđenim ovim zakonom i posebnim propisima.

II TRGOVINA

1. Pojam trgovine

Pojam

Član 3.

Trgovina je skup aktivnosti prometa robe, odnosno usluga (u daljem tekstu: roba/usluge) u cilju ostvarivanja dobiti, kao i drugog društveno-ekonomskog efekta.

2. Načela trgovine

Načelo slobodne trgovine

Član 4.

Trgovina se obavlja slobodno na tržištu.

Zabranjena su ograničenja slobode obavljanja trgovine suprotna zakonu.

Načelo ravnopravnosti i zabrane diskriminacije

Član 5.

Trgovci su ravnopravni i imaju jednak pravni položaj na tržištu.

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije u pogledu uslova za obavljanje trgovine ili drugih oblika narušavanja ravnopravnosti trgovaca na tržištu, suprotan zakonu.

Načelo jedinstvenog tržišta

Član 6.

Tržište Republike Srbije je jedinstveno i celovito.

Izuzetno, dozvoljeni su akti ili radnje u skladu sa zakonom, usmereni na podsticanje regionalnog razvoja nerazvijenih područja, za određene socijalno ugrožene kategorije stanovništva, za proizvodnju i promet robe/usluga koje su od egzistencijalnog značaja za stanovništvo, kao i za razvoj određenih delatnosti koje su od posebnog javnog interesa, odnosno zaštite određenih dobara od posebnog značaja.

Načelo poštenja

Član 7.

Trgovci su dužni da u tržišnoj utakmici postupaju pošteno, na način koji nije usmeren na nanošenje štete drugim trgovcima, odnosno kupcima, kao i javnom interesu, a u skladu sa poslovnim moralom i dobrim poslovnim običajima.

Načelo stabilnosti i snabdevenosti

Član 8.

Svi učesnici na tržištu su dužni da na odgovarajući način i u skladu sa svojim mogućnostima, obezbede uslove za održavanje stabilnosti i snabdevenosti tržišta, naročito u pogledu robe/usluga od egzistencijalnog značaja za stanovništvo.

Načelo srazmernosti

Član 9.

Državni organi i organizacije koje su zakonom i drugim propisima ovlašćeni da donose akte ili preduzimaju radnje ograničenja trgovine, kao i u poslovima tržišnog nadzora, dužni su da u pogledu obima, načina, uslova i trajanja tih ograničenja, odnosno obavljanja nadzora, postupaju srazmerno razlozima za ograničenje, odnosno sa ciljem tržišnog nadzora.

Načelo saradnje

Član 10.

U poslovima tržišnog nadzora, svi nadležni državni organi i imaoци javnih ovlašćenja su dužni da međusobno saraduju u obavljanju poslova nadzora.

3. Trgovac

Pojam

Član 11.

Svojstvo trgovca u smislu ovog zakona, imaju pravna lica i preduzetnici koji obavljaju trgovinu.

Svojstvo trgovca u smislu ovog zakona mogu da imaju i fizička lica, ako ovim zakonom ili posebnim propisom nije drugačije propisano, i to:

- 1) poljoprivrednici, registrovani u skladu sa propisima kojima se uređuje poljoprivreda, u pogledu poljoprivrednih proizvoda koji su predmet registracije;
- 2) lica koja u skladu sa posebnim propisima pružaju usluge uz novčanu naknadu (tzv. slobodne profesije);
- 3) ostala fizička lica, u pogledu prodaje sopstvenih polovnih stvari, rukotvorina, umetničkih i zanatskih proizvoda domaće radinosti, osim poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

II PODELA TRGOVINE

1. Osnovna podela

Osnovna podela

Član 12.

Trgovina se deli na trgovinu na veliko i trgovinu na malo.

Trgovina na veliko

Član 13.

Trgovina na veliko (veleprodaja, veletrgovina) je prodaja robe/usluga trgovcima kada kupuju radi dalje prodaje, kao i proizvođačima i drugim poslovnim kupcima radi obavljanja njihove delatnosti.

Trgovina na malo

Član 14.

Trgovina na malo (maloprodaja) je prodaja robe/usluga finalnim kupcima, radi finalne potrošnje.

2. Podela prema mestu trgovine

Trgovina u prodajnom objektu

Član 15.

Trgovina se po pravilu obavlja u prodajnom objektu, u različitim trgovinskim formatima.

Trgovinski formati su organizaciono-tehnički oblici obavljanja trgovine, koji imaju specifičnu strategiju prodaje prema kupcima i konkurentima (npr. supermarket, hipermarket, diskonti, trgovinski centri, *cash and carry* centri i dr.).

Ministar nadležan za poslove trgovine (u daljem tekstu: ministar) bliže uređuje klasifikaciju trgovinskih formata.

Trgovina van prodajnog objekta

Član 16.

Trgovina može da se obavlja i van prodajnog objekta.

Trgovina na malo može da se obavlja van prodajnog objekta, i to kao:

- 1) daljinska trgovina na malo;
- 2) trgovina ličnim nuđenjem;
- 3) ostala trgovina na malo van prodajnog objekta.

Daljinska trgovina na malo

Član 17.

Daljinska trgovina na malo je prodaja robe/usluga koju trgovac vrši ponudom putem sredstava komunikacija, finalnom kupcu koji je fizički udaljen, odnosno bez njegovog neposrednog prisustva.

Daljinska trgovina na malo je naročito elektronska trgovina, kataloška prodaja, kao i TV prodaja, trgovina putem pošte, štampanih pošiljki, reklamnih materijala sa narudžbenicom, telefona, tekstualnih ili multimedijalnih poruka u mobilnoj telefoniji, automata, kao i drugih oblika daljinske trgovine.

Elektronska trgovina se uređuje posebnim zakonom.

Trgovina ličnim nuđenjem

Član 18.

Trgovina ličnim nuđenjem je trgovina na malo koju obavlja trgovac tako što nudi robu ili uslugu putem neposredne ponude potencijalnom finalnom kupcu koji

nije tražio da mu se učini ponuda, a koji je lično prisutan na mestu ponude, van prodajnog objekta.

Trgovina ličnim nuđenjem je naročito:

- 1) delatnost putujućih trgovaca, koja se obavlja „od vrata do vrata“;
- 2) na posebno organizovanim promotivno-prodajnim skupovima koje je trgovac organizovao pozivanjem na bilo koji način (oglašavanjem, ličnim pozivanjem, promovisanjem i sl.);
- 3) iz torbe ili druge prenosne opreme (tzv. torbarenje, kolporteri i sl.);
- 4) putem ličnog pozivanja potencijalnog finalnog kupca.

Trgovina ličnim nuđenjem se obavlja u primereno doba dana i na takav način da se spreči uznemiravanje lica prema kojima je usmerena ponuda.

Trgovac je dužan da prijavi trgovinu ličnim nuđenjem nadležnom organu jedinice lokalne samouprave pre nego što počne da je obavlja na njenom području, kao i da je odjavi, pošto je okonča.

Punomoćnik u trgovini ličnim nuđenjem

Član 19.

Trgovina ličnim nuđenjem može da se obavlja preko punomoćnika, koji ne mora da ispunjava uslove za trgovca u skladu sa ovim zakonom.

Trgovac koji obavlja trgovinu ličnim nuđenjem preko punomoćnika izdaje punomoćniku posebno punomoćje, overeno i potpisano od strane ovlašćenog lica vlastodavca, koje naročito sadrži ime i lični broj punomoćnika, poslovno ime vlastodavca, kao i obim i granice ovlašćenja u pogledu robe/usluga koja je predmet prometa, perioda važenja punomoćja, područja na kojem se obavlja trgovina ličnim nuđenjem, kao i druge potrebne podatke.

Punomoćnik iz stava 1. ovog člana je dužan da u svakom trenutku nosi sa sobom izvornik punomoćja, kao i da ga na zahtev lica kojima se obraća u trgovini ličnim nuđenjem pruži na uvid.

Ostala trgovina na malo van prodajnog objekta

Član 20.

Ostala trgovina na malo van prodajnog objekta je trgovina na malo:

- 1) koja se obavlja u privremenim i prenosnim objektima tipa kioska, tezge, štanda ili na drugim relativno fiksnim sredstvima ili opremi;
- 2) sa pokretnih sredstava ili opreme (ambulantna trgovina).

Trgovina iz stava 1. tačka 1) ovog člana se obavlja samo na prodajnom mestu, određenom ili odobrenom aktom nadležnog organa lokalne samouprave, u skladu sa posebnim propisima.

Ako se trgovina iz stava 1. tačka 2) ovog člana obavlja ličnim nuđenjem, na nju se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na trgovinu ličnim nuđenjem.

3. Posebne tržišne institucije

Pojam i podela

Član 21.

Posebne tržišne institucije su posebni, uređeni oblici tržišta koji organizuju susret prodavaca i kupaca robe, u cilju njihove prodaje ili promocije.

Posebne tržišne institucije su:

- robna berza;
- sajam, ostale privredne izložbe i tradicionalne manifestacije;
- pijaca i veletržnica;
- aukcijska kuća i javno nadmetanje.

Posebne tržišne institucije ne mogu da učestvuju u prometu čiji su organizatori.

Ministar bliže uređuje posebne uslove trgovine propisane za posebne tržišne institucije iz stava 2. ovog člana, u skladu sa odredbama čl. 23. do 28. ovog zakona.

Robna berza

Član 22.

Robna berza je posebna tržišna institucija koja organizuje susret kupaca i prodavaca standardizovane (fungibilne) robe.

Robna berza i berzansko poslovanje se uređuju posebnim zakonom.

Sajam

Član 23.

Sajam je posebna tržišna institucija koja se bavi organizovanjem sajamskih privrednih izložbi, kao i pružanjem pratećih usluga, a naročito iznajmljivanja, projektovanja i pripremanja izložbenih mesta u sajamskom prostoru, skladištenja robe ili izdavanje skladišnog prostora, organizovanja ili obavljanja prevoza robe za izlagače, utovara, istovara i pakovanja robe, marketinških, ugostiteljskih i drugih usluga u vezi sa organizovanjem priredbe.

Sajamska izložba iz stava 1. ovog člana podrazumeva izložbu robe ograničenog trajanja i određene periodike, na određenom prostoru posebne namene (sajamski prostor, sajmište), na kojem izlagači predstavljaju svoju ponudu i upoznaju zainteresovane kupce sa robom, odnosno uslugama iz svoje ponude.

Sajam može da organizuje i druge kulturne i sportske priredbe i manifestacije.

Sajam je pravno lice, registrovano za obavljanje delatnosti organizacije sajamskih izložbi, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata, i koje obavlja tu delatnost na za nju naročito namenjenom sajamskom prostoru (sajmište).

Ostale privredne izložbe i tradicionalne manifestacije

Član 24.

Ostale privredne izložbe su izložbe robe/usluga, privremenog ili povremenog karaktera, van sajamskog prostora, kao i na internetu.

Tradicionalne manifestacije su vašari, festivali i druge manifestacije na kojima se u sklopu kulturnih, muzičkih, sportskih i drugih društvenih aktivnosti, prodaje određena roba, a u skladu sa običajima vezanim za odvijanje tih aktivnosti i za to područje (npr. «dani» pojedinih lokalnih proizvoda, sabori, seoske slave i sl.)

Na organizaciju privrednih izložbi iz stava 1. ovog člana, na internetu, shodno se primenjuju propisi kojima se uređuje elektronska trgovina.

Uređivanje organizacije ostalih privrednih izložbi i tradicionalnih manifestacija je u nadležnosti lokalne samouprave.

Pijaca

Član 25.

Pijaca je posebna tržišna institucija koja se bavi organizovanjem trgovine na malo, putem uređivanja, održavanja i izdavanja specijalizovanog prostora za obavljanje pijačne prodaje robe, kao i pratećih usluga.

Pijačna prodaja podrazumeva prodaju robe naročito na tezgama, boksovima ili posebnim prodajnim objektima, i to svežih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, proizvoda domaće radinosti i zanatskih proizvoda, druge robe široke potrošnje, kao i pružanje pratećih usluga.

Na pijacama može da se obavlja i trgovina na veliko.

Pijaca je pravno lice, registrovano za obavljanje delatnosti organizacije pijačne prodaje, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata.

Prodaju na pijaci obavljaju trgovci.

Pijaca je dužna da:

1) jasno obeleži i izdvoji pijačni prostor od okolnog prostora, kao i da vidno istakne dane i vreme održavanja pijačnih dana;

2) obezbedi vagu, na kojoj se vrši provera mase kupljene robe (kontrolna vaga), da je jasno označi na mestu njenog nalaženja i da omogući lak pristup finalnim kupcima toj vagi;

3) obezbedi da lica koja prodaju robu na pijaci imaju svojstvo trgovca;

4) obezbedi uslove za prisustvo i rad nadležnih inspekcija za sve vreme pijačne trgovine.

Aktom nadležnog organa lokalne samouprave se uređuje lokacija, opremanje i održavanje pijace, način izdavanja pijačnog prostora, radno vreme i druga pitanja od značaja za rad pijace.

Veletržnica

Član 26.

Veletržnica je posebna tržišna institucija koja se bavi organizovanjem trgovine na veliko, putem uređivanja, održavanja i izdavanja specijalizovanog prostora za izlaganje i prodaju voća, povrća i drugih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, ostale robe široke potrošnje, kao i pružanje pratećih usluga, a naročito skladištenje robe, njena dorada, prerada, pakovanje i druge usluge u vezi sa rukovanjem i prevozom.

Veletržnica je pravno lice, registrovano za obavljanje delatnosti organizacije trgovine na veliko, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata.

Određba člana 25. stav 5. se odnosi i na veletržnice.

Na veletržnici se obavlja trgovina na veliko, a izuzetno i trgovina na malo pod uslovima koji su propisani za pijacu.

Aukcijska kuća

Član 27.

Aukcijska kuća je posebna tržišna institucija koja organizuje promet nestandardizovane robe, za tuđ račun i putem javnog nadmetanja.

Aukcijska kuća je privredno društvo, registrovano za obavljanje delatnosti organizovanja trgovine javnim nadmetanjem, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata.

Javno nadmetanje

Član 28.

Trgovina javnim nadmetanjem je prodaja robe kupcu koji prodavcu, povodom njegovog javnog poziva, istakne povoljniju ponudu u odnosu na ostale učesnike u nadmetanju.

Trgovinu javnim nadmetanjem može da obavlja svaki trgovac, za svoj račun.

U trgovini javnim nadmetanjem ne primenjuju se pravila o poništaju ugovora zbog prekomernog oštećenja prodavca ili kupca, osim u slučaju prevare.

Zabranjeno je da se učesnici u javnom nadmetanju dogovoraju o ceni koja će biti ponuđena.

Poziv na prodaju je javan, ako je učinjen na način da za njega može da sazna veći broj unapred neodređenih lica i ako sadrži određenje robe, početnu cenu i ostale uslove prodaje.

Javnim nadmetanjem se smatra i nadmetanje između dva ili više određenih lica, koje je prodavac pozvao da mu učine što povoljniju ponudu, počev od najblažih uslova opisanih u pozivu (nadmetanje prikupljanjem ponuda).

Pravila o javnom nadmetanju radi prodaje shodno se primenjuju i na javno nadmetanje radi kupovine.

Ministar bliže propisuje način organizacije i pravila trgovine javnim nadmetanjem.

4. Specijalizovane usluge u prometu robe

Član 29.

Specijalizovane usluge u prometu robe su:

1) usluge u neposrednoj funkciji prometa robe, a naročito otpremanje, dopremanje, isporuka, skladištenje, merčendajzing, sortiranje i sl. (funkcionalne usluge);

2) usluge podrške i posredovanja u prometu robe, a naročito agencijske, posredničke, komisione, usluge berzanskog posredovanja, kontrola kvaliteta i kvantiteta robe, osiguranje robe, oglašavanje, marketinško istraživanje i sl. (usluge podrške i posredovanja).

III USLOVI ZA OBAVLJANJE TRGOVINE

1. Opšti uslovi za trgovinu

Uslovi za obavljanje trgovine

Član 30.

Trgovinu mogu da obavljaju lica koja imaju svojstvo trgovca u skladu sa ovim zakonom.

Za obavljanje trgovine moraju biti ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, kao i posebnim propisima (higijensko-sanitarni, uslovi bezbednosti i zdravlja na radu, uslovi zaštite životne sredine i dr.).

Lica iz stava 1. su dužna da u prodajnom objektu, odnosno prilikom trgovine van prodajnog objekta, poseduju dokaze o svojstvu trgovca, odnosno ispunjenosti uslova iz stava 2. ovog člana.

Minimalni tehnički uslovi

Član 31.

Za obavljanje trgovine moraju biti ispunjeni minimalni tehnički uslovi, koji se odnose na:

- 1) prostor, opremu i uređaje;
- 2) spoljašnje odlike prostora;
- 3) način, opremu i uređaje za skladištenje robe;
- 4) vrstu robe, odnosno usluga, prema njenim svojstvima, odnosno odlikama.

Ministar bliže propisuje minimalne tehničke uslove iz stava 1. ovog člana.

Minimalni uslovi u pogledu zaposlenih

Član 32.

Za obavljanje određenih poslova u trgovini, s obzirom na njihovu složenost i specifičnost robe/usluga koje su predmet te trgovine, zaposleni moraju da poseduju odgovarajuća znanja i veštine, odnosno da ispunjavaju minimalne uslove u pogledu stručne i radne osposobljenosti.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove radnih odnosa, bliže propisuje minimalne uslove iz stava 1. ovog člana.

Mesto trgovine

Član 33.

Trgovina se redovno obavlja nuđenjem robe/usluga u prodajnim objektima.

Trgovina se može obavljati i van prodajnih objekata, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

Svojstva robe

Član 34.

Roba stavljena u promet mora da ispunjava uslove zdravstvene i opšte bezbednosti, tehničke uslove, uslove pakovanja (ambalaže), odnosno druge uslove utvrđene ovim zakonom i posebnim propisima.

Roba koja se nakon prodaje finalnom kupcu vraća u promet, uključujući robu koja je bila oduzeta u sklopu nadzora koji obavljaju državni organi i drugi imaoi javnih ovlašćenja, i koja je prodana u skladu sa propisima o carinskom, poreskom,

sudskom, inspekcijskom ili drugom postupku, ima svojstvo polovne robe, bez obzira da li je upotrebljavana, raspakovana ili prepakovana.

Roba iz stava 2. ovog člana može biti predmet prerade ili dorade, radi upodobljavanja uslovima iz stava 1. ovog člana i stavljanja u promet u svojstvu robe koja ispunjava propisane uslove.

Isprave koje prate robu

Član 35.

Trgovac je dužan da poseduje isprave o proizvodnji, nabavci, prevozu, skladištenju i prodaji robe (faktura, carinska isprava, otpremnica, skladišnica i sl.), kao i isprave kojima se potvrđuje ispunjenost uslova u pogledu svojstva robe kada je to propisano posebnim propisima.

Isprave iz stava 1. moraju da prate robu, odnosno da se nalaze u prodajnom objektu ili kod trgovca u trgovini van prodajnog objekta.

Isprave iz stava 1. moraju biti u originalu ili kopiji, u pisanoj ili elektronskoj formi, i potvrđene potpisom ovlašćenog lica, u skladu sa zakonom.

Trgovac je dužan da poseduje isprave o prodaji usluga, kao i isprave koje prema posebnim propisima prate pružanje određenih usluga.

Cena

Član 36.

Cena u smislu ovog zakona jeste novčani iznos za koji trgovac nudi svoju robu, odnosno uslugu kupcu.

Obrazovanje cena na tržištu je slobodno, osim za robu za koju je posebnim propisom utvrđen drugačiji način obrazovanja cena.

Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada) se u uslovima slobodnog obrazovanja cena na tržištu, stara da putem mera ekonomske politike obezbedi stabilnost tržišta i cena.

Ministarstvo obavlja stručne i druge poslove u oblasti cena, a naročito:

1) praćenje i analiziranje kretanja cena pojedinih proizvoda i usluga od naročitog značaja za životni standard stanovništva;

2) analiziranje dejstva mera ekonomske politike na nivo cena, odnose cena i snabdevenost tržišta, i predlaganje mera ekonomske politike za održavanje stabilnosti tržišta i cena;

3) predlaganje privremenih mera u slučajevima nastanka poremećaja u proizvodnji, pružanju usluga i prometu određenih proizvoda, odnosno usluga.

Ako je posebnim propisom određeno da je Vlada ovlašćena da utvrđuje kriterijume za obrazovanje, odnosno formiranje cena, za određivanje cena određene robe, odnosno za davanje saglasnosti na cene određene robe, Vlada o tim pitanjima odlučuje na saglasni predlog ministarstva i ministarstva nadležnog za odgovarajuću oblast.

Evidencija prometa

Član 37.

Trgovac je dužan da vodi evidenciju o nabavci, prodaji i prodajnoj ceni robe, kao i druge evidencije o isporuci, odnosno prevozu robe.

Evidencija iz stava 1. ovog člana se vodi za svaki prodajni objekat posebno, a za određene trgovinske formate posebno za pojedine prodajne celine (odeljenja) u istom prodajnom objektu.

Za trgovinu van prodajnog objekta, evidencija se vodi na nivou celokupnog prometa tog trgovca na tržištu Republike Srbije.

U trgovini van prodajnog objekta, trgovac je dužan da prijavi ministarstvu mesto u kojem se vodi evidencija.

Evidencija iz stava 1. ovog člana se vodi na osnovu isprava iz člana 35. ovog zakona.

Evidencija iz stava 1. ovog člana se drži u prodajnom objektu, odnosno u trgovini van prodajnog objekta, na mestu koje se prijavi ministarstvu.

Ministar bliže propisuje sadržinu, oblik i način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana.

Trgovina poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama

Član 38.

Trgovina poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama, uključujući priplodni materijal, seme i sadni materijal, se obavlja na otkupnim mestima, pijacama, veletržnicama, posebnim privrednim izložbama (poljoprivredne i stočne smotre, izložbe i takmičenja), kao i na drugim prodajnim mestima, u skladu sa posebnim propisima.

Otkupno mesto je specijalizovana trgovina na veliko poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama, u kojem se obavlja organizovani otkup poljoprivrednih proizvoda i domaćih životinja, od poljoprivrednih proizvođača, radi dalje prodaje ili druge obavljanja druge delatnosti poslovnih kupaca.

Ministar i ministar nadležan za poslove poljoprivrede, saglasno bliže propisuju minimalne tehničke uslove za trgovinu na otkupnim mestima.

Upotreba državnih obeležja i posebnih oznaka

Član 39.

Zabranjena je upotreba grba, zastave i državnog imena Republike Srbije kao oznaka obeležavanja robe.

Ako oznaka koja se koristi u obeležavanju robe/usluga, sadrži elemente ili odlike grba, zastave ili državnog imena Republike Srbije, ili upućuje na njih, mora da bude istaknuta na način, u obliku i funkciji kojima se ne narušava javni moral, dostojanstvo i ugled države, a roba/usluga biti u neposrednoj vezi sa područjem Republike Srbije.

Posebne oznake su oznake posebnog svojstva robe/usluga (npr. „provereno dobro“, „vrhunski proizvod“ i sl.), kojima se one ističu u odnosu na drugu ponudu iste vrste.

Uslovi, način i kriterijumi izdavanja posebne oznake se određuju elaboratom, koji izrađuje izdavalac posebne oznake.

Uslovi izdavanja posebne oznake moraju biti u neposrednoj vezi sa nazivom oznake, njenim značenjem i obuhvatom robe na koju može da se odnosi, adekvatni u pogledu kriterijuma i načina izdavanja, kao i proverljivi putem nezavisne kontrole.

Izdavalac posebne oznake ne može biti trgovac predmetne robe/usluge.

Ministar daje odobrenje za izdavanje oznake iz stava 2. ovog člana, na osnovu zahteva sa opisom i izgledom oznake, kao i na elaborat iz stava 4. ovog člana, na osnovu zahteva koji podnosi izdavalac oznake, vodeći računa da se time neopravdano ne naruši ravnopravnost učesnika na tržištu.

2. Uslovi za obavljanje trgovine na malo

Deklaracija

Član 40.

Roba u prometu mora imati deklaraciju koja sadrži podatke o nazivu i vrsti robe, proizvođaču, zemlji porekla, uvozniku, količini, kao i druge podatke u skladu sa posebnim propisima.

Deklaracija se mora nalaziti na robu, odnosno na njenom pakovanju (uključujući privezak, etiketu, alkicu, omot), istaknuta uočljivo, a u skladu sa posebnim svojstvima robe.

Izuzetno, ako zbog posebnih svojstava ili prirode robe nije moguće istaći deklaraciju na način iz stava 2. ovog člana, deklaracija mora da bude na ispravi koja prati robu kod predaje finalnom kupcu.

Svi podaci iz stava 1. ovog člana moraju biti navedeni na jasan, lako uočljiv i čitljiv način, na srpskom jeziku, na ćirilichnom ili latiničnom pismu, kao i na drugim jezicima u službenoj upotrebi u skladu sa zakonom.

Deklaracija može da sadrži i podatke na stranim jezicima.

Isticanje cene

Član 41.

Trgovac je dužan da na jasan, nesumnjiv, lako uočljiv i čitljiv način istakne prodajnu i jediničnu cenu robe/usluga koja se nudi u trgovini na malo.

Prodajna cena je ukupna, konačna cena po jedinici robe, uključujući porez.

Jedinična cena je prodajna cena obračunata po jedinici mere, kao što je kilogram, litar, metar, kvadratni metar, kubni metar, ili druga jedinica mere koja se uobičajeno koristi u prometu određene robe.

Za robu koja se nudi na prodaju u rasutom stanju mora biti istaknuta samo jedinična cena.

Jedinična cena se ne mora isticati ako je jednaka prodajnoj ceni.

Odredbe stavova 1. do 4. ovog člana ne primenjuju se na prodaju putem javnog nadmetanja, kao i na prodaju umetničkih dela i antikviteta.

Ministar može odrediti robu za koju jedinična cena ne mora biti istaknuta, imajući u vidu prirodu i namenu robe, kao i mogućnost izazivanja zabune kod finalnih kupaca.

U prodajnom objektu u kojem se obavlja trgovina na malo pored trgovine na veliko, trgovac je dužan da na uočljiv način jasno istakne najpre prodajnu (maloprodajnu) cenu, pa veleprodajnu cenu za svaku robu koju nudi na prodaju.

U pružanju usluga, trgovac je dužan da na vidnom mestu istakne samo jediničnu cenu usluga (npr. prema satu, kilometru, kilovat-satu i sl.), na način iz stava 1. ovog člana.

Poslovno ime

Član 42.

Trgovac je dužan da na prodajnom mestu vidno istakne poslovno ime (firmu) ili skraćeno poslovno ime.

Na prodajnom objektu, pored podataka iz stava 1. ovog člana, trgovac je dužan da istakne i osnovne podatke o tom prodajnom objektu, i to naročito vrstu trgovinskog formata, u skladu sa propisanom klasifikacijom.

Radno vreme

Član 43.

Trgovac na malo, samostalno određuje radno vreme u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisom.

Trgovac na malo je dužan da na jasan, nesumnjiv i lako uočljiv način istakne radno vreme na prodajnom objektu, odnosno drugom prodajnom mestu, kao i da se u svakom trenutku pridržava označenog radnog vremena.

U slučaju vanrednih promena, prekida ili drugih oblika privremenog prestanka obavljanja trgovine na određenom prodajnom mestu, trgovac je dužan da te izmene označi na način iz stava 2. ovog člana, pre samog prestanka.

Za pojedine trgovinske formate, nadležni organ lokalne samouprave može da odredi okvirno radno vreme, na način određivanja ukupnog trajanja radnog vremena, njegov vremenski raspored (dnevni, nedeljni, mesečni i godišnji), obaveze držanja otvorenim pojedinih prodajnih objekata (npr. broj prodavnica po broju stanovnika u naselju, geografsku pokrivenost) u toku praznika i drugih neradnih dana radi snabdevanja stanovništva neophodnom robom (dežurstvo), i na drugi način vodeći računa o vrsti robe koja se u njima prodaje i potrebama potrošača, a naročito:

1) najkraće trajanje i raspored radnog vremena prodavnica određene vrste robe ili na određenim delovima grada, odnosno opštine;

2) obavezu rada u određenom vremenu u dane državnih praznika i drugih neradnih dana za određene prodavnice (dežurstvo);

3) dane održavanja i radno vreme pijaca, opštinskih odnosno gradskih sajмова, vašara, izložbi i drugih povremenih masovnih prodaja.

Trgovac na malo je dužan da radno vreme prijavi nadležnom organu jedinice lokalne samouprave, sa osnovnim podacima o prodajnom objektu.

Trgovac na malo je slobodan da radi prekovremeno, ako nije drugačije određeno posebnim propisima donetim u skladu sa ovim zakonom.

Ministar može bliže da uredi kriterijume za određivanje okvirnog radnog vremena za pojedine trgovinske formate iz stava 4. ovog člana.

Prodajni podsticaji

Član 44.

Trgovac može da nudi robu/usluge sa naročitim prodajnim podsticajima (akcija, popust, rasprodaja, promocija i sl.), odnosno pod povoljnijim uslovima u odnosu na redovnu ili prethodnu ponudu, i to naročito sa sniženom cenom, posebnim uslovima prodaje, isporuke ili drugim pogodnostima, sa obećanjem nagrade, učešćem u nagradnoj igri, pratećim poklonima, odnosno drugim pogodnostima, u skladu sa zakonom.

Prodajni podsticaji iz stava 1. moraju da:

- 1) budu primerenog trajanja i učestalosti, u odnosu na redovnu ponudu istog trgovca;
- 2) se odnose na odgovarajuću količinu robe, odnosno zabranjeno je da se nudi roba koje ima u tako maloj količini da je očigleno da se time namerava privlačenje finalnih kupaca radi navođenja na kupovinu druge robe.

Ponuda prodajnog podsticaja, mora da sadrži:

- 1) određivanje vrste podsticaja (popust, prateći poklon, učešće u nagradnoj igri ili druga pogodnost);
- 2) precizno i jasno određenje robe/usluge na koju se odnosi;
- 3) period važenja podsticaja, sa naznakom datuma početka i kraja važenja;
- 4) sve eventualne posebne uslove vezane za ostvarivanje prava na podsticaj;
- 5) ukupne troškove vezane za dobijanje ili preuzimanje robe, uključujući isporuku, odnosno sve troškove vezane za korišćenje određene usluge;
- 6) prodajnu cenu tokom perioda važenja.

Ako se podsticaj odnosi na popust ili drugi oblik cenovne pogodnosti, pored podataka iz stava 3. ovog člana, ponuda mora da sadrži i:

- 1) upoređenje, odnosno prikazivanje prodajne cene u odnosu na prethodnu prodajnu cenu, kao i procenat umanjenja cene;
- 2) period u kojem je važila prethodna cena.

Na uslove iz stava 4. tačka 1) ovog člana, shodno se primenjuju odredbe zakona koji uređuje oglašavanje, koje se odnose na upoređivanje i prikazivanje cena.

Vaučer, kupon ili drugo legitimaciono sredstvo, koje se izdaje radi ostvarivanja prava na podsticaj, pored podataka iz stava 3. tačke 1) do 5) ovog člana, mora da sadrži i podatke o izdavaocu, kao i novčanoj vrednosti ili visini popusta.

Ako prema prirodi stvari nije moguće istovremeno u ponudi dati sve podatke iz stava 3. tačke 2) do 5) ovog člana, trgovac je dužan da besplatno pruži ili obezbedi te podatke na drugi način, a pre kupovine robe iz te ponude.

3. Poseban uslov za određene trgovinske formate

Studija uticaja na strukturu tržišta

Član 45.

Trgovinski formati (trgovinski centri, hipermarketi i sl.) čiji ukupni prodajni i skladišni prostor iznosi preko 2000 m² bruto površine, moraju da ispune uslove utvrđene studijom uticaja na strukturu tržišta (u daljem tekstu: studija uticaja).

Studija uticaja naročito sadrži ocenu u pogledu:

- 1) interesa potrošača i drugih kupaca za postojanje trgovinskog objekta date površine i namene;
- 2) potrebe postojanja različite strukture trgovinskih formata i različitih trgovinskih subjekata na širem i užem tržišnom području;
- 3) potrebe unapređenja trgovine uvođenjem novih oblika prodaje i distribucije robe;
- 4) uticaja na mala i srednja preduzeća i preduzetnike koji učestvuju u trgovini na malo na relevantnom području, nakon otvaranja, odnosno izgradnje datog trgovinskog formata.

Studiju uticaja izrađuje naučnoistraživačka organizacija iz oblasti ekonomije i istraživanja tržišta.

Studija uticaja sa pozitivnim mišljenjem iz člana 47. stav 2. tačka 6) ovog zakona, čini sastavni deo obavezne dokumentacije koja se prilaže uz zahtev nadležnom organu radi izdavanja građevinske dozvole u skladu sa propisima koji uređuju izgradnju, za objekte koji čine trgovinski format iz stava 1. ovog člana.

Ako se trgovinski format iz stava 1. organizuje u već izgrađenom prostoru, studija uticaja sa pozitivnim mišljenjem predstavlja uslov za njegov početak rada.

Ministar bliže propisuje sadržaj i način izrade studije uticaja.

IV ZAŠTITA TRŽIŠTA

Privremene mere zaštite tržišta

Član 46.

U cilju zaštite tržišta i obezbeđivanja uslova za redovno snabdevanje potrošača, Vlada može odrediti privremene mere, u pogledu određene vrste robe, kategorije trgovaca ili potrošača, odnosno visine cene i drugih uslova trgovine, u slučaju:

- 1) nastupanja, odnosno neposredne opasnosti nastupanja ozbiljnih poremećaja na tržištu u pogledu snabdevanja robom i uslugama od egzistencijalnog značaja za stanovništvo;
- 2) neophodnosti očuvanja proizvoda, sirovina i reprodukcionog materijala od posebnog ili strateškog interesa za Republiku Srbiju;
- 3) potrebe sprovođenja obaveza preuzetih međunarodnim ugovorom.

Vlada će odrediti privremene mere iz stava 1. ovog člana, srazmerno cilju i očekivanim rezultatima mere, kao i u trajanju razloga za njihovo određivanje, a najduže godinu dana, odnosno najduže do ispunjenja obaveze iz tačke 3) istog stava.

V UNAPREĐENJE TRGOVINE

Centar za razvoj trgovine

Član 47.

U Centru za razvoj trgovine (u daljem tekstu: Centar) obavljaju se razvojni i stručni poslovi iz oblasti razvoja tržišta i trgovine.

Centar obavlja sledeće poslove:

- 1) prati i analizira sprovođenje usvojenih strateških dokumenata iz oblasti razvoja trgovine;
- 2) prikuplja podatke i prati kretanja na tržištu, na području Republike Srbije i po pojedinim sektorima trgovine;
- 3) priprema stručne osnove za izradu propisa iz oblasti prometa robe/usluga;
- 4) pruža savete i daje mišljenja na zahtev državnih organa i drugih nosilaca javnih ovlašćenja, o pitanjima iz oblasti stanja i razvoja tržišta i trgovine;
- 5) ustanovljava i vodi evidenciju trgovinske mreže, radi izgradnje jedinstvenog geografskog informacionog trgovine sistema Srbije (GIS);
- 6) daje mišljenje na studiju uticaja iz člana 45. ovog zakona;
- 7) daje mišljenje na elaborat iz člana 39. stav 5. ovog zakona;
- 8) koordinira aktivnosti na izradi i realizaciji programa razvoja elektronske trgovine;
- 9) obavlja druge razvojne i stručne poslove u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom.

Poslove iz stava 1. tačke 5), 6) i 7) ovog člana, Centar obavlja kao poverene poslove.

Akti iz stava 1. tačke 6) i 7) se donose u roku od mesec dana od dana prijema zahteva.

Ako se u roku iz stava 4. ovog člana ne donesu akti iz stava 1. tačke 6) i 7), smatra se da je dato pozitivno mišljenje po zahtevu.

Protiv akata iz stava 1. tačke 6) i 7), može se izjaviti žalba, po kojoj rešava ministar.

Na osnivanje i rad Centra primenjuju se propisi koji uređuju javne agencije, a prava osnivača Centra vrši ministarstvo.

Razmena podataka

Član 48.

Centar prikuplja, vodi i prati podatke o trgovini i trgovinskoj mreži, a naročito o njenoj strukturi, radi iniciranja i praćenja efekata mera ekonomske politike u oblasti tržišta i trgovine, kao i druge evidencije u skladu sa zakonom.

Trgovac je dužan da dostavi Centru podatke iz stava 1. ovog člana, jednom godišnje, najkasnije do 15. marta sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine.

Podaci iz stava 1. ovog člana se daju u obliku elektronskog dokumenta, sa elektronskim potpisom davaoca informacije.

Podaci iz stava 1. ovog člana, predstavljaju poslovnu tajnu.

Ministar bliže propisuje oblik obrasca, sadržinu i način za dostavu podataka iz stava 1. ovog člana.

Integrirani sistem za praćenje tržišta i trgovine

Član 49.

U Centru se vodi integrisani sistem za praćenje tržišta i trgovine (u daljem tekstu: integrisani sistem), koji sadrži podatke iz člana 48. ovog zakona, kao i druge podatke koje u svom radu prikuplja i analizira Centar.

Podaci i izveštaji iz integrisanog sistema se daju na zahtev i po potrebama državnih organa, radi oblikovanja ekonomske politike, razmatranja i donošenja mera razvoja i zaštite strukture tržišta, kao i za druge potrebe u skladu sa zakonom.

Podaci koji se vode u integrisanom sistemu za pojedine trgovce, imaju svojstvo službene tajne.

VI NEPOŠTENA TRŽIŠNA UTAKMICA

Zabrana nepoštene tržišne utakmice

Član 50.

Nepoštena tržišna utakmica (nelojalna konkurencija) je radnja trgovca usmerena protiv drugog trgovca, odnosno konkurenta, kojom se krše kodeksi poslovnog morala i dobri poslovni običaji, i kojom se nanosi ili može naneti šteta drugom trgovcu (konkurentu), a naročito:

- 1) ocrnjivanje konkurenata putem iznošenja neistinitih i uvredljivih tvrdnji o drugom trgovcu;
- 2) iznošenjem podataka o drugom trgovcu ili njegovoj robi ili usluzi, koji su usmereni na narušavanje ugleda i poslovanja tog trgovca;
- 3) podražavanjem konkurencije, putem prodaje robe sa oznakama, podacima ili oblikom kojima se opravdano stvara zabuna kod potrošača u pogledu izvora, kvaliteta i drugih svojstava te robe;
- 4) sticanjem, korišćenjem i odavanjem poslovne tajne bez saglasnosti njenog imaooca, radi otežavanja njegovog položaja na tržištu;
- 5) obećanje, odnosno davanje poklona, imovinskih ili drugih pogodnosti drugim trgovcima, kako bi se njihovom davaocu obezbedila prednost u odnosu na konkurente.

Nepoštena tržišna utakmica je zabranjena.

Trgovac koji pretrpi štetu zbog radnje nepoštene tržišne utakmice, ima pravo na naknadu te štete.

Nedozvoljena špekulacija

Član 51.

Zabranjene su radnje trgovca kojima je cilj, odnosno neposredna posledica značajan poremećaj na tržištu, odnosno sprečavanje ili otežavanje sprovođenja propisanog ograničenja obavljanja trgovine iz člana 45. ovog zakona, a naročito prikrivanjem određene robe, ograničavanjem ili obustavljanjem njene prodaje, zaključivanjem prividnih ugovora o prometu određene robe kojima se bitno menja ponuda ili tražnja i nivo cena na tržištu, ili na drugi način (nedozvoljena špekulacija).

Zabrana piramidalne trgovine

Član 52.

Zabranjeno je organizovanje, obavljanje, reklamiranje i podsticanje piramidalne trgovine.

Piramidalna trgovina u smislu ovog zakona, predstavlja trgovinu kada se kupcima omogućava kupovina robe ili usluge isključivo od lica uključenih u lanac ili mrežu preprodaje robe ili usluga (članovi mreže), organizovane radi izbegavanja mogućnosti kupaca da na tržištu uporede osobine predmetne robe sa osobinama iste ili slične robe van prodajnog lanca ili mreže, čime učesnici lanca ili mreže preprodaje izbegavaju otvorenu tržišnu utakmicu sa trgovcima van lanca ili mreže.

Piramidalna trgovina se naročito javlja kada prodavac uslovljava pravo kupca da preprodaje robu koju kupi od njega:

1) obavezom plaćanja članrине ili druge naknade organizatoru mreže ili drugom članu mreže;

2) obavezom kupovine iste ili druge robe u količini ili vrednosti za koje prodavac zna ili mora znati da su nerazumno visoke;

3) obavezom nalaženja drugih lica koja će se baviti preprodajom robe iz ponude prodavca, ako je pravo na nagradu za nalaženje tih lica uslovljeno prethodnim plaćanjem ili davanjem posebne naknade prodavcu;

4) odricanjem od prava na povraćaj kupljene robe/usluga pod razumnim uslovima, iako je kupcu moguće da ih vrati u stanju u kojim ih je primio.

Uslovljavanje iz tačke 4) stava 2. ovog člana postojaće i kada prodavac propusti da obavesti kupca o njegovom pravu na povraćaj robe najkasnije prilikom zaključenja ugovora o prodaji.

Piramidalna trgovina postoji i kad se, umesto ugovora o prodaji robe iz stava 1. ovog člana, zaključuje jedan ili više ugovora o kupovini ili o razmeni robe, kao i kad se zaključuje jedan ili više ugovora o pružanju usluga, ako se zaključuju na način iz stava 1. ovog člana.

VII NADZOR

Pojam

Član 53.

Nadzor nad primenom ovog zakona sprovodi ministarstvo nadležno za poslove trgovine, kao i drugi državni organi u skladu sa svojim delokrugom uređenim posebnim propisima.

Nadzor nad radom Centra u vršenju poverenih poslova vrši ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrši tržišna inspekcija.

U postupku primene ovog zakona, primenjuju se pravila opšteg upravnog postupka, odnosno zakona koji uređuje inspekcijski nadzor, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Organizacija tržišne inspekcije

Član 54.

Tržišna inspekcija je unutrašnja jedinica ministarstva nadležnog za poslove trgovine, u čijem su sastavu tržišni inspektori.

Tržišna inspekcija obavlja poslove koordinacije, odnosno razmene podataka u vezi sa obavljanjem tržišnog nadzora.

Rukovodilac tržišne inspekcije je Glavni tržišni inspektor.

Ovlašćenja tržišnog inspektora

Član 55.

U vršenju inspekcijskog nadzora, tržišni inspektor ima ovlašćenje da:

- 1) pregleda poslovni prostor, odnosno prostor u kojem se obavlja trgovinska delatnost;
- 2) vrši uvid u poslovne knjige, evidencije, isprave, elektronske dokumente kao i u drugu dokumentaciju u vezi sa obavljanjem trgovine;
- 3) vrši kopiranje poslovnih knjiga, evidencija, isprava i elektronskih dokumenata, koje su predmet nadzora;
- 4) vrši identifikaciju lica koja obavljaju trgovinsku delatnost, putem uvida u ličnu ispravu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom;
- 5) uzima pismene i usmene izjave lica koja obavljaju trgovinsku delatnost, odnosno svedoka ili drugih službenih lica, kao i da poziva ova lica da daju izjave, o pitanjima od značaja za predmet nadzora;
- 6) fotografiše, vrši video-snimanje prostora u kojem se vrši nadzor, odnosno robe i drugih predmeta koji su predmet nadzora;
- 7) vrši pregled vozila, u slučaju saznanja da je to vozilo u funkciji obavljanja trgovine;
- 8) uzima uzorke robe i drugih predmeta;
- 9) vrši prikupljanje podataka relevantnih za predmet nadzora;
- 10) naloži izvršenje radnji popisa robe, odnosno evidencije prometa;
- 11) zahteva sudski nalog za pretres stambenog ili pratećeg prostora u slučaju saznanja da se u tom prostoru obavlja trgovina;
- 12) zahteva asistenciju policije, odnosno komunalne policije, ako osnovano procesni da je to potrebno prema prilikama određenog slučaja;
- 13) preduzima druge radnje u skladu sa zakonom.

Pod poslovnim prostorom iz stava 1. tačka 1) ovog člana, smatra se i stan, prateća prostorija ili drugi prostor stambenog karaktera, koji je registrovan kao sedište ili kao mesto u kojem se obavlja delatnost, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata, odnosno drugim propisima koji uređuju posebne delatnosti.

Dužnosti tržišnog inspektora

Član 56.

U vršenju inspekcijskog nadzora, tržišni inspektor je dužan da:

- 1) obavlja nadzor savesno i pažljivo, nastojeći da ne nanese štetu subjektu nadzora van cilja nadzora;
- 2) podnese prijavu nadležnom organu, odnosno zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, za kažnjive radnje, odnosno prekršaje propisane ovim zakonom;
- 3) podatke u vezi poslovanja subjekta nadzora, do kojih je došao u inspekcijskom nadzoru čuva kao službenu tajnu;

4) pre početka obavljanja radnji u kontroli, predoči službenu legitimaciju, kao i službeni nalog za preduzimanje kontrole;

5) postupa profesionalno, u skladu sa kodeksom ponašanja državnih službenika, sa uvažavanjem i poštovanjem prema licima koja se pojavljuju u postupku inspeksijskog nadzora, kao i da poštuje načelo srazmernosti u pogledu načina preduzimanja radnji u postupku.

6) obavlja radnje u nadzoru, a naročito kontroli kod subjekta nadzora, tako da se smetnje u obavljanju poslovanja svedu da nužnu meru.

Povreda dužnosti tržišnog inspektora, propisanih ovim i posebnim zakonom, predstavlja težu povredu dužnosti u smislu disciplinske odgovornosti.

Praćenje primene propisa

Član 57.

Tržišni inspektor prati primenu propisa iz oblasti prometa robe i usluga, i ima ovlašćenje da inicira promene određenih propisa, odnosno donošenje novih, radi uređenja određenih pitanja uočenih u praksi inspeksijskog nadzora.

Glavni tržišni inspektor se stara o prikupljanju, analizi i postupanju na osnovu inicijativa iz stava 1. ovog člana.

Mere u postupku inspeksijskog nadzora

Član 58.

U vršenju inspeksijskog nadzora, u slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor je ovlašćen da rešenjem izrekne sledeće mere:

- 1) otklanjanja utvrđene nepravilnosti;
- 2) privremenog zatvaranja prodajnog objekta;
- 3) privremene zabrane obavljanja određene trgovine;
- 4) zabrane prometa određene robe, odnosno vršenja određene usluge;
- 5) oduzimanja robe.

Troškovi vezani za sprovođenje propisanih mera padaju na teret lica protiv kojeg je mera određena.

Otklanjanje nepravilnosti

Član 59.

U slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor će naložiti otklanjanje utvrđene povrede, sa primerenim rokom za postupanje po tom nalogu, koji ne može biti kraći od tri dana niti duži od dva meseca, osim ako je za određenu nepravilnost ili povredu zakona ovim ili posebnim zakonom drugačije propisano.

Izuzetno, ako je utvrđena nepravilnost manjeg značaja, može se naložiti njeno otklanjanje do sledeće kontrole, koja se u tom slučaju sprovodi u roku od šest meseci.

Mera otklanjanja nepravilnosti ne isključuje istovremenu primenu drugih mera propisanih zakonom.

Privremeno zatvaranje prodajnog objekta

Član 60.

Tržišni inspektor će izreći meru privremenog zatvaranja poslovnog prostora:

- 1) ako prodajni objekat ne ispunjava propisane uslove za trgovinu koja se u njemu obavlja;
- 2) ako ne ispunjava poseban uslov za određene trgovinske formate iz čl. 45;
- 3) ako se ne postupa po nalogu za otklanjanje nepravilnosti iz čl. 59, u ostavljenom roku, u odnosu na prodajni objekat u kojem su utvrđene te nepravilnosti;
- 4) ako ne postoji stvarna mogućnost za obavljanje kontrole u tom objektu, odnosno ako tržišni inspektor bude sprečen ili onemogućen da preuzme kontrolu.

Privremeno zatvaranje prodajnog objekta se određuje do otklanjanja utvrđene nepravilnosti, odnosno do sprovođenja kontrole u smislu stava 1. tačke 3) ovog člana, a najduže do šest meseci.

Mera iz ovog člana se sprovodi zatvaranjem prodajnog objekta, isticanjem rešenja kojim je određena mera i zapečaćenjem ulaza u taj objekat.

Privremena zabrana obavljanja trgovine van prodajnog objekta

Član 61.

Tržišni inspektor će izreći meru privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta ako se utvrdi povreda propisanih uslova.

Zabrana iz stava 1. ovog člana može da se odnosi na određeni oblik trgovine van prodajnog objekta, određenu vrstu robe, područje, lica koja obavljaju trgovinu, odnosno druge uslove u pogledu kojih je utvrđena povreda ovog zakona.

Mera iz ovog člana se određuje u trajanju do ispunjenja propisanih uslova, a najduže šest meseci.

Zabrana prometa određene robe, odnosno vršenja određene usluge

Član 62.

Tržišni inspektor će izreći meru zabrane prometa određene robe, ako se utvrdi da ne ispunjava propisane uslove za stavljanje u promet.

Zabrana iz stava 1. se sprovodi davanjem naloga za povlačenje iz prometa, zabrane stavljanja u promet, uključujući nuđenje, izlaganje, isporučivanje i činjenje dostupnim, odnosno na drugi način kojim se onemogućava promet robe koja je predmet zabrane.

Roba koja je predmet zabrane može biti određena po vrsti, seriji, komadu, količini, odnosno na drugi način identifikacije robe koja ne ispunjava propisane uslove za stavljanje u promet.

Oduzimanje robe

Član 63.

Tržišni inspektor će oduzeti robu licu:

- 1) koje zatekne u obavljanju trgovine, a koje nema svojstvo trgovca u smislu ovog zakona;

2) ako postupi suprotno meri privremenog zatvaranja prodajnog objekta, u pogledu robe koja bude zatečena u tom prodajnom objektu (čl. 60);

3) koje obavlja trgovinu van prodajnog objekta, suprotno meri privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta (čl. 61);

4) ako postupi suprotno meri zabrane prometa određene robe, u pogledu robe koja je bila predmet zabrane (čl. 62).

Predmet mere oduzimanja iz ovog člana je roba koja se zatekne na mestu i u vreme obavljanja kontrole, i to roba koja je stavljena u promet, odnosno pripremljena radi stavljanja u promet (uskladištena, spremljena i sl.), koja se nalazi u posedu lica iz stava 1. ovog člana, bez obzira na podatke o svojini na toj robi i druge podatke iz isprava koje prate robu.

Prilikom oduzimanja robe, izdaje se posebna potvrda sa podacima o vrsti i količini oduzete robe.

Prodaja oduzete robe

Član 64.

Oduzeta roba se prodaje po konačnosti rešenja o oduzimanju, javnim nadmetanjem.

Ako se procenom stručnog procenitelja utvrdi da troškovi skladištenja, odnosno držanja i čuvanja određene oduzete robe, u vremenu redovno potrebnom za sprovođenje prodaje javnim nadmetanjem, prevazilize procenjeni prihod od prodaje, kao i u slučaju robe koja je podložna kvarenju, odnosno robe čiji bi rok upotrebe istekao do okončanja postupka prodaje javnim nadmetanjem, sprovi se neposrednom pogodbom, na osnovu javnog poziva za stavljanje ponuda.

Javni poziv iz stava 2. ovog člana se može objaviti i na internet strani ministarstva.

Sredstva ostvarena prodajom oduzete robe, po odbitku troškova, uplaćuju se u budžet.

Uništavanje oduzete robe

Član 65.

Oduzeta roba čija prodaja nije moguća, odnosno čije je uništavanje predviđeno posebnim propisima, uništava se na način i pod uslovima koji omogućavaju efikasnost i bezbednost postupanja, po konačnosti rešenja o oduzimanju.

Ministar može da propiše bliže uslove iz stava 1. ovog člana u pogledu načina uništavanja određene vrste oduzete robe.

Troškove uništavanja robe snosi lice kojem je ta roba oduzeta.

Izmena i prestanak mere

Član 66.

Rešenje o izricanju mere u postupku inspeksijskog nadzora se menja, odnosno ukida ako se utvrdi da su izmenjeni, odnosno otklonjeni razlozi za donošenje rešenja, a na osnovu zahteva lica protiv kojeg je određena mera.

U prilogu zahteva iz stava 1. ovog člana, dostavljaju se dokazi, odnosno predlog dokaza o izmeni, odnosno prestanku razloga za izricanje mere.

Na osnovu zahteva iz stava 1. ovog člana, donosi se rešenje o izmeni, odnosno ukidanju rešenja o izricanju mere, ili zaključak o odbijanju zahteva.

Ako se akt iz stava 3. ovog člana ne donese i ne dostavi podnosiocu zahteva u roku od 30 dana od dana njegovog podnošenja, smatra se da je zahtev usvojen i da je doneto rešenje u skladu sa tim zahtevom.

Rešenje o izricanju mere prestaje da važi po snazi zakona, protekom najdužeg zakonskog roka za određenu meru.

Pokretanje postupka inspeksijskog nadzora

Član 67.

Inspeksijski nadzor u smislu ovog zakona vrši se po službenoj dužnosti, i započinje preduzimanjem prve radnje tržišnog inspektora u postupku inspeksijskog nadzora.

Prijave povrede zakona, odnosno druge informacije, dojave, podnesci i zahtevi podneti radi preduzimanja inspeksijskog nadzora, imaju dejstvo inicijative za pokretanje postupka, a podnosioci tih inicijativa, nemaju svojstvo stranke u postupku koji se može pokrenuti na osnovu te inicijative.

Kontrola se vrši na osnovu službenog naloga ovlašćenog lica, koji naročito sadrži vreme, odnosno period kontrole, kao i bliže područje, cilj i krug subjekta kontrole.

Zapisnik

Član 68.

O svim radnjama u postupku inspeksijskog nadzora od značaja za utvrđivanje činjeničnog stanja, tržišni inspektor sastavlja zapisnik.

Zapisnik se vodi u pisanom, odnosno elektronskom obliku.

Izjave lica u postupku inspeksijskog nadzora, kao i primedbe na sadržinu zapisnika, daju se u posebnom dokumentu, i potpisuju od strane davaoca izjave i inspektora.

O pitanjima koja nisu od neposrednog značaja za utvrđivanje činjeničnog stanja, tržišni inspektor sastavlja službenu belešku.

Kopija zapisnika se izdaje na zahtev stranke, u roku od tri dana od dana radnje u postupku.

Digitalizacija spisa predmeta

Član 69.

Spisi predmeta inspeksijskog nadzora, kao i pojedine isprave u spisima (zapisnik, izjave, kopije dokumentacije koja je predmet nadzora i sl.) mogu da se vode u obliku elektronskog dokumenta u skladu sa zakonom koji uređuje elektronski dokument.

Obezbeđenje dokaza

Član 70.

Radi obezbeđenja dokaza, tržišni inspektor može privremeno oduzeti određene predmete (stvari, opremu, isprave i sl.), koji su u neposrednoj vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja u postupku inspeksijskog nadzora, i to do izvođenja dokaza na osnovu oduzetog predmeta, a najduže do okončanja postupka. O obezbeđenju dokaza donosi se zaključak, protiv kojeg je dopuštena posebna žalba koja ne prekida tok postupka.

Rok za donošenje rešenja

Član 71.

Ako utvrdi povredu zakona, tržišni inspektor će doneti i dostaviti rešenje u skladu svojim ovlašćenjem, u roku od pet dana od dana preduzimanja, odnosno okončanja kontrole.

Ako ne utvrdi povredu zakona, odnosno utvrdi propuste izuzetno malog značaja, tržišni inspektor će doneti zaključak o obustavi postupka, u roku iz stava 1. ovog člana.

Tržišni inspektor može u vreme i na mestu kontrole, doneti privremeno rešenje, koje se ukida rešenjem, odnosno prestaje da važi protekom roka za donošenje rešenja iz stava 1. ovog člana.

Protiv privremenog rešenja nije dozvoljena posebna žalba.

Žalba

Član 72.

Protiv rešenja tržišnog inspektora dopuštena je žalba u roku od osam dana od dana prijema.

Po žalbi protiv rešenja tržišni inspektor rešava ministar.

Rešenje ministra je konačno u upravnom postupku, i protiv njega može da se pokrene upravni spor.

Žalba ne odlaže izvršenje.

Naknada štete

Član 73.

Trgovac ima pravo na naknadu štete u slučaju poništavanja rešenja kojim je određena mera, u visini stvarne štete, kao i troškova sprovođenja mere.

Zahtev za naknadu štete se može podneti ministarstvu, radi vansudskog poravnanja.

Po zahtevu iz stava 2. ovog člana, ministarstvo je dužno da se izjasni u roku od 60 dana od dana prijema.

Vansudsko poravnanje po zahtevu iz stava 2. ovog člana, može se zaključiti na osnovu procene stručnog procenitelja i uz saglasnost republičkog javnog pravobranioca.

Član 74.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 2.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) obavlja daljinsku trgovinu na malo suprotno odredbi člana 17. ovog zakona;
- 2) obavlja trgovinu ličnim nuđenjem suprotno odredbama čl. 18, 19 i čl 20. st. 3. ovog zakona;
- 3) obavlja ostalu trgovinu na malo van prodajnog objekta, na mestu koje nije određeno ili odobreno aktom nadležnog organa lokalne samouprave (čl. 20. st. 2);
- 4) obavlja delatnost robne berze, sajma, organizatora ostalih privrednih izložbi i tradicionalnih manifestacija, pijace, veletržnice, javnog nedmetanja ili aukcijske kuće, suprotno čl. 20 do 28. ovog zakona;
- 5) ne poseduje odgovarajuće isprave koje prate robu na propisan način (čl. 35);
- 6) ne vodi evidenciju prometa, ili ne vodi potpunu evidenciju na propisan način (čl. 37);
- 7) obavlja trgovinu poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama suprotno propisanim uslovima (čl. 38);
- 8) upotrebljava državna obeležja i posebne oznake suprotno čl. 39 ovog zakona;
- 9) ne istakne cene ili ne istakne cene na propisan način (čl. 41);
- 10) ne istakne poslovno ime ili ne istakne osnovne podatke o prodajnom objektu (čl. 42);
- 11) ako ne istakne radno vreme ili se ne pridržava označenog radnog vremena, odnosno ako radno vreme odredi suprotno okvirnom radnom vremenu ili ne prijavi nadležnom organu lokalne samouprave (čl. 43);
- 12) ako nudi robu, odnosno usluge sa naročitim prodajnim podsticajima suprotno čl. 44. ovog zakona;
- 13) ne poštuje privremene mere zaštite tržišta u skladu sa čl. 46. ovog zakona;
- 14) ne dostavi podatke sa sadržajem, na način i u roku iz čl. 48. ovog zakona;
- 15) ako obavlja nedozvoljenu špekulaciju (čl. 51);
- 16) ako organizuje, obavlja, reklamira i podstiče piramidalnu trgovinu (čl. 52).

Za radnje iz stava 1. kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000,00 do 150.000,00 dinara.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 1. ovog člana, pravnom licu se može izreći i zaštitna mera obavljanja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine, kao i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 2. ovog člana, odgovornom licu u pravnom licu može se izreći zaštitna mera zabrane da vrši određene poslove u trajanju od tri meseca do jedne godine.

Član 74.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 500.000,00 dinara kazniće se preduzetnik za radnje iz člana 74. st. 1. ovog zakona.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 1. ovog člana, preduzetniku se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine.

Član 75.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se fizičko lice ako:

- 1) obavlja promet robe/usluga, a nema svojstvo trgovca (čl. 11 i čl. 30.);
- 2) obavlja trgovinu ličnim nuđenjem suprotno čl. 19. ovog zakona;
- 3) za radnje iz čl. 74. st. 1. ovog zakona.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 1. ovog člana, fizičkom licu se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine.

IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 76.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o trgovini („Službeni list SRJ“ br. 32/93, 50/93, 41/94, 29/96 i 37/2002 – dr. zakon i „Službeni glasnik RS“ br. 101/2005 – dr. zakon i 85/2005 – dr. zakon);
- 2) Zakon o uslovima za obavljanje prometa robe, vršenje usluga u prometu robe i inspeksijskom nadzoru („Službeni glasnik RS“ br. 39/96, 20/97, 46/98, 34/2001 – dr. zakona, 80/2002 – dr. zakon i 101/2005 – dr. zakon);
- 3) Zakon o cenama („Službeni glasnik RS“ br. 79/2005).

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se podzakonski akti doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona, osim odredaba koje su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 77.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjivaće se počev od 1.01.2011. godine.